

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

دستور العمل

برنامه های ۱۰ گانه درون سازمانی ترویج فرهنگ عفاف و حجاب

در دستگامهای اجرایی و استانداری های سراسر کشور
(ویژه کارکنان، خانواده های آنان و همراجمین)

ستاد مرکزی صیانت از حریم امنیت عمومی و
حقوق شهروندان وزارت کشور

**دستورالعمل برنامه‌های ۱۰ گانه ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرایی و استان‌های سراسر کشور
(ویژه کارکنان، خانواده‌ها و مراجعین)**

کلیات

برنامه‌های درون سازمانی ترویج عفاف و حجاب مجموعه‌ای از برنامه‌ها و اقدامات است که تمامی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات و نهادها برای ترویج، تبلیغ، معرفت‌افزایی و نهادینه‌سازی فرهنگ اصیل و متعالی ایرانی و اسلامی در حوزه‌ی حجاب و عفاف، نسبت به تحقق آن برنامه‌ریزی و اقدام می‌کنند.
همه دستگاه‌های ذیربط در تهیه، اصلاح و تکمیل این مجموعه مشارکت کرده و خود را ملزم به رعایت مفاد آن می‌دانند.
اصول حاکم بر کلیت برنامه‌های این دستورالعمل که تحقق اهداف مورد نظر منوط به رعایت و التزام به آنهاست به شرح زیر می‌باشد.

- ۱- اطلاع‌رسانی و تبلیغات، متناسب با فضای عمومی و اقتضات ویژه هر دستگاه
- ۲- الزام بر استفاده از تجربیات موفق و استقبال از ابتکار، خلاقیت و نوآوری برای افزایش کارآمدی و روزآمد ساختن شیوه‌های اجرایی کردن این دستورالعمل
- ۳- تعیین ردیف و تخصیص بودجه و اعتبارات لازم و کافی برای پی‌گیری و اجرای برنامه‌ها
- ۴- تاکید بر اطلاع، اشراف و حمایت بالاترین سطح مدیریتی هر دستگاه از این دستورالعمل و لزوم ورود و حضور سایر سطوح مدیریتی برای تحقق آن
- ۵- تاکید و توصیه به مطابقت کامل هر نوع تدبیر، برنامه و اقدام با مفاد و چارچوب‌های این دستورالعمل و پرهیز از رویکردها و اقدامات سلیقه‌ای و شخصی
- ۶- تبیین علمی «برتر و کامل بودن چادر به عنوان حجاب» و ویژگی‌های شغلی و حرفه‌ای مخاطب و اقتضات سازمانی در تبلیغ و ترویج «چادر به عنوان حجاب برتر»
- ۷- برنامه‌ریزی و اقدام به منظور ارتقاء موضوع عفاف و حجاب از سطح موضوعی با طبقه‌بندی اداری و تکلیفی ظاهری به تراز باوری عمیق و انتخابی آگاهانه
- ۸- تاکید و توجه توأمان به تعمیم موضوع عفاف و حجاب به زنان / مردان
- ۹- اعمال دقت در اجرا و اظهار علنی حساسیت توسط مدیران نسبت به مواجهه و استفاده‌ی ابزاری و ناقض اهداف این دستورالعمل
- ۱۰- استفاده علمی و متناسب با اقتضات سازمانی، از آیات و روایات، مضامین دینی و معنوی، فرمایشات، رهنمودها و توصیه‌های امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری، در برنامه‌های آموزشی، ترویجی و تبلیغی
- ۱۱- ترجیح و تقدم بخشیدن به مواجهه ملایم، مبتنی بر حسن خلق و معطوف به جذب حداکثری و احاله‌ی برخوردهای انضباطی به آخرین مرحله از مراحل تصمیم‌گیری
- ۱۲- تاکید بر جذب مشارکت همدلانه‌ی کارکنان هر دستگاه در اجرای برنامه‌ها
- ۱۳- توجه و تاکید بر اهمیت واگذاری هرگونه مسئولیت، در هر سطحی، به افرادی دارای حسن سابقه، واجد محبوبیت و آشنا و عامل به اصول اخلاقی و رفتار متعادل انسانی
- ۱۴- استفاده از اعتبار جاری در تهیه لباس متحدالشکل با همکاری کارگروه مد و لباس وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی متناسب با شئون اسلامی

🔖 برنامه اول: پایش و بررسی وضعیت عفاف و حجاب

اقدامات:

- ۱- برگزاری منظم جلسه کمیته عفاف و حجاب و گروه‌های تخصصی در امور هنری، تبلیغی، آموزشی، پژوهشی، نظارتی و...
- ۲- پایش و بررسی وضع موجود عفاف و حجاب در دستگاه و اتخاذ راه‌کارهای بهبود آن
- ۳- ارایه گزارشات فصلی یا موردی به مسئولین عالی در خصوص آخرین وضعیت عفاف و حجاب در سازمان
- ۴- تنظیم صورتجلسه و تهیه گزارش برای رؤیت دبیر ستاد صیانت دستگاه یا استان
- ۵- پی‌گیری مصوبات و ارایه گزارش در نشست ستاد صیانت دستگاه یا استان

🔖 برنامه دوم: تدوین و ترویج منشور عفاف و حجاب

اقدامات:

- ۱- تعیین حدود پوشش کارکنان زن برابر دستورالعمل‌های مربوطه شامل: چادر یا مانتوی غیر چسبان با آستین بلند تا زیر زانو و بدون علائم، شلوار پارچه‌ای، مقنعه بلند (به طوری که تمام سر، موها، و نواحی گردن پوشیده شود) با رنگ‌های متعارف بدون زینت و زیورآلات و عدم استفاده از هرگونه لوازم آرایشی
- ۲- تعیین حدود پوشش کارکنان مرد شامل: رعایت آراستگی و متانت ظاهری، اجتناب از پوشیدن تی شرت، پیراهن تنگ یا آستین کوتاه و شلوار تنگ یا جین و نیز پوشیدن لباس‌های دارای نشانه‌های غربی یا زیورآلات غیرمتعارف و کمربندهای پهن با سنگ غیرمتعارف و پیرایش نامناسب موی سر و صورت
- ۳- ایجاد فضای امن و آرام با اتخاذ تدبیر مناسب برای جداسازی محیط بانوان از جمله: محل کار، سرویس ایاب و ذهاب و غذا خوری؛ در راستای کاهش اختلاط و سالم سازی روابط بین کارکنان زن و مرد به استناد مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۴- خودداری از به کارگیری بانوان در پست و محل‌های سازمانی پر ازدحام ویژه آقایان و حتی المقدور در نوبت کاری شبانه
- ۵- ترجیحاً به کارگیری منشی و یا مسئول دفتر مرد برای مدیران آقا و زن برای مدیران خانم
- ۶- تدوین منشور عفاف و حجاب سازمان مبتنی بر شریعت اسلام، رهنمودهای امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، قوانین و مقررات جاری و ماهیت سازمان
- ۷- اطلاع رسانی و آگاه سازی کارکنان و مراجعین نسبت به مولفه‌ها، شاخص‌ها و معیارهای منشور عفاف و حجاب
- ۸- فرهنگ سازی منشور عفاف و حجاب در سازمان مبتنی بر قوانین و مقررات جاری کشور و ماهیت سازمانی
- ۹- تهیه دستورالعمل و پیوست فرهنگی برای رعایت شئون اسلامی و ترویج عفاف و حجاب در برپایی جشنواره‌ها، نمایشگاه‌ها، همایش‌ها، اماکن تفریحی، شهرک‌های سازمانی، فروشگاه‌های تابعه و نحوه حضور کارکنان در اجلاس‌ها و سفرهای بین‌المللی

برنامه سوم : آموزش و اذعان سازی

تبصره (۱): اجرای ۶ جلسه ۲ ساعته برنامه‌های آموزشی و تربیتی در سال برای حداقل ۵۰ درصد کارکنان و مدیران و ۲۵ درصد خانواده‌ها متناسب با امکانات و مقدرات سازمانی

تبصره (۲): اجرای حداقل یک همایش یا گردهمایی با عناوین زیر در سال:

- همایش کارکنان (زن و مرد)
- همایش ویژه بانوان (کارکنان زن و همسران کارکنان مرد)
- همایش ویژه آقایان (کارکنان مرد و همسران کارکنان زن)
- همایش ویژه دانشجویان (فرزندان دانشجوی کارکنان)
- گردهمایی ویژه فرزندان دبیرستانی کارکنان
- گردهمایی ویژه فرزندان دبستانی و کودک کارکنان
- گردهمایی خانواده محور شامل همه اعضای خانواده کارکنان

تبصره (۳): خودداری از برگزاری کارگاه‌های آموزشی، گردهمایی‌ها و همایش‌های پر ازدحام، شلوغ، غیرقابل کنترل و فاقد اثربخشی

اقدامات:

- ۱- برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی و جلسات هم‌اندیشی با رویکرد عفاف و حجاب برای کارکنان و خانواده‌های آنان
- ۲- استفاده از روش‌های نو و ابتکاری پر محتوی و با نشاط در برگزاری همایش‌ها و نشست‌های آموزشی با رویکرد عفاف و حجاب
- ۳- استفاده از فرصت مناسب‌ها، اوقات فراغت تابستان و سایر تعطیلات (در قالب دوره‌ی یک روزه) حتی المقدور به تفکیک برنامه‌های مذکور در تبصره (۲)
- ۴- استفاده از اساتید و شخصیت‌های مجرب، فاضل و خوش بیان حوزوی و دانشگاهی مورد تایید دستگاه‌های ذیربط و پاسخ به سوالات و شبهات مربوط به عفاف و حجاب
- ۵- معرفی الگوی جامع و مناسب عفاف و حجاب و پوشش اسلامی و ایجاد زمینه‌های دسترسی به آن
- ۶- حضور مدیران عالی و خانواده‌ی آنان با رعایت آداب و ظواهر دینی در همایش‌های خانوادگی و تاکید بر الگو بودن آنان برای دیگران
- ۷- الزام به حضور کارکنان در برنامه‌های آموزشی و احتساب آن در آموزش‌های حین خدمت و دوره‌های مصوب سازمان
- ۸- حتی المقدور تهیه و توزیع ویژه نامه‌های علمی آموزشی برای تبیین و تشریح اهمیت و ضرورت عفاف و حجاب در جامعه

🔹 برنامه چهارم: خدمات فرهنگی و هنری و تبلیغی عفاف و حجاب

تبصره (۱): فعالیت‌های فرهنگی، هنری و تبلیغی شامل: اجرای مسابقات، تئاتر، نمایش فیلم، برگزاری نمایشگاه، اردوهای فرهنگی، زیارتی و سیاحتی و عرضه بسته‌های فرهنگی

تبصره (۲): اجرای ۴ عنوان از برنامه‌ها فوق در طول سال برای حداقل ۵۰٪ کارکنان و خانواده آنان و نیز اعزام ۱۰ درصد آنان به اردوه متناسب با امکانات و توانمندیهای سازمان

اقدامات:

- ۱- اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری و تبلیغی ویژه بانوان شاغل و خانواده‌های کارکنان و مراجعین با موضوع عفاف و حجاب
- ۲- ارائه تسهیلات مناسب برای بهره‌مندی کارکنان و خانواده‌ی آنان از پوشش (مد و لباس) اسلامی و متناسب با الگوهای مطلوب اسلامی _ ایرانی با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط
- ۳- عرضه بسته‌های فرهنگی با تخفیف ویژه همراه با برگزاری مسابقات فرهنگی در نمایشگاه‌ها، مراسم و مناسبت‌ها
- ۴- دعوت از بانوان محجبه و موفق در عرصه‌های اجتماعی فرهنگی، هنری و کارآفرین با هدف الگوسازی برای ترویج عفاف و حجاب
- ۵- ارسال پیامک در مناسبت‌های خاص، تبریک تولد، ازدواج، ارتقاء تحصیلی و ... به کارکنان همراه با پیام اخلاقی با موضوع خانواده و عفاف و حجاب
- ۶- غنی‌سازی اوقات فراغت خانواده‌های کارکنان و تقدیر از خانواده‌های موفق با رویکرد عفاف و حجاب نظیر اردوهای زیارتی و سیاحتی
- ۷- استفاده از فرصت مراسم و مناسبت‌های مذهبی و ملی برای ترویج عفاف و حجاب و تجلیل از خانواده‌های شهدا و ایثارگران
- ۸- اجرای برنامه‌های فرهنگی و آموزشی در اردوها و ایجاد فضای معنوی مناسب برای گسترش فرهنگ عفاف و حجاب
- ۹- ترغیب و اعزام کارکنان و خانواده آنان به اردوهای راهیان نور با تاکید بر استفاده از راویان رزمنده و مجرب دفاع مقدس و ارائه هدایای فرهنگی با مضامین خاطرات و منتخب وصیت‌نامه‌های شهداء در خصوص رعایت عفاف و حجاب
- ۱۰- تامین شرایط و زمینه‌های مناسب ورزشی، تفریحات مفرح، سالم، هیجان‌آور و با نشاط برای خانم‌های شاغل و خانواده‌های کارکنان متناسب با مقدرات و شرایط سازمان

🔹 برنامه پنجم: خدمات مشاوره‌ای

تبصره: پیش‌بینی نیم ساعت مشاوره در ماه برای حداقل ۵ درصد از کارکنان و خانواده‌ها

اقدامات:

۱. دعوت از مشاورین متاهل، مجرب و آشنا به آموزه‌های دینی

۲. انتخاب مکانی مناسب و در دسترس برای ارائه خدمات مشاوره ای به کارکنان و خانواده های آنان
۳. ارائه مشاوره های اعتقادی ، اخلاقی و خانوادگی با رویکرد استحکام بنیان خانواده و ترویج عفاف و حجاب مبتنی بر آموزه های اسلامی
۴. استفاده از فرصت محافل و اردوهای خانوادگی برای مشاوره
۵. اطلاع رسانی و بهره گیری از فرصت و ظرفیت های فضای مجازی در امر مشاوره

۴۳ برنامه ششم: فضاسازی و تبلیغات محیطی

اقدامات:

- ۱- فضاسازی و تبلیغات محیطی با استفاده از شیوه های اثر بخش و ابزارهای نوین تبلیغی و رسانه ای
- ۲- تهیه و نصب تابلوها، نمادها و ... به صورت هنرمندانه، اثربخش، غیرمستقیم ، کوتاه ، جذاب و برگرفته از آموزه های دینی و رهنمودهای امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) متناسب با محیط و ماهیت سازمانی برای ترویج فرهنگ عفاف و حجاب
- ۳- بروز رسانی و تغییر نوبه ای محتوای تابلوها و تعویض نمادها و ... حداقل ۴مرحله در طی سال
- ۴- انجام تبلیغات محیطی در مسیرهای پر رفت و آمد، ورودی ها و سالن های انتظار

۴۴ برنامه هفتم: حمایت از آثار و تولیدات فرهنگی و هنری عفاف و حجاب

اقدامات:

- ۱- حمایت از آثار علمی، هنری و فرهنگی با موضوع عفاف و حجاب در بخش: فیلم، انیمیشن، تئاتر، برنامه مستند، نشریه و کتاب، پژوهش، فضای مجازی، سرود، نقاشی، کاریکاتور و... (حداقل دو اثر)
- ۲- استفاده از ظرفیت های علمی و فرهنگی دستگاه مربوطه، متناسب با نیازهای سازمانی و یا از طریق موسسات تخصصی مردم نهاد
- ۳- استفاده از هنرمندان و نویسندگان متعهد و متخصصین فعال در عرصه عفاف و حجاب و نیز دستگاه های فرهنگی از قبیل، سازمان صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، وزارت آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان بسیج مستضعفین، سازمان اوقاف و... در تامین و تولیدات فرهنگی و هنری عفاف و حجاب
- ۴- تاکید به اثربخشی و جذابیت آثار علمی و فرهنگی، فیلم های کوتاه، بلوتوث، پیامک ، با سوزن های خانواده موفق، دختر نمونه، زنان الگو و...
- ۵- انجام پژوهش های کاربردی و بررسی علل و عوامل بدپوششی کارکنان و خانواده ها همراه با راه کارهای موثر در رفع آنها
- ۶- ایجاد زمینه اجرای برنامه های فرهنگی و هنری در سازمان با موضوع عفاف و حجاب

📌 برنامه هشتم: تشویق و ترغیب

اقدامات:

- ۱- اعمال تشویقات سازمانی برای کارکنان محجبه و فعال در امور ترویج و گسترش فرهنگ عفاف و حجاب از جمله: اعطای لوح، هدایا و ترفیعات اداری، اعزام به اردوها و سفرهای زیارتی، سیاحتی و آرایه تسهیلات رفاهی و ورزشی مناسب
- ۲- تشویق، ترغیب و تسهیل ازدواج کارکنان مجرد توسط مدیران و دیگر کارکنان سازمان
- ۳- ترغیب بانوان شاغل به انتخاب حجاب برتر و تمجید از افراد متحول شده با تاکید بر پرهیز از اقدامات زمینه‌ساز رفتارهای متظاهرانه
- ۴- ایجاد ساز و کار مناسب برای حفظ و رعایت عزت و کرامت مراجعین محجبه و اعمال مشوق‌های فردی و موردی

📌 برنامه نهم: ارشاد و راهنمایی متخلفین و متمرّدین

اقدامات:

- ۱- تذکر، راهنمایی و ارشاد کارکنان و مراجعین نسبت به رعایت حدود پوشش و شئونات اسلامی مبتنی بر اصول امر به معروف و نهی از منکر
- ۲- اطلاع رسانی و نصب تابلو، بنر و تیزر در ورودی‌ها و منظر مراجعین با محتوای رعایت عفاف و حجاب اسلامی
- ۳- اجرای مفاد دستورالعمل ابلاغی شماره ۷۵۰/۱۳/م/۱۲ مورخ ۱۳۹۱/۸/۹ سازمان حراست کل کشور به کلیه دفاتر حراست دستگاه‌های اجرایی
- ۴- تذکر شفاهی و کتبی و معرفی به هیات‌های تخلفات اداری در صورت "عدم رعایت حجاب اسلامی" بر اساس بند ۲۰ از قانون تخلفات اداری، مصوبه ۱۳۷۲/۹/۷ مجلس شورای اسلامی و ابلاغ رییس جمهور وقت در تاریخ ۱۳۷۲/۹/۲۲
- ۵- پرهیز از برخوردهای سلیقه‌ای و غیرمنطقی با افراد بد پوشش و برخورد انضباطی به عنوان آخرین اقدام
- ۶- تفکیک متخلف ناآگاه و غافل از متمرّدین و مغرضین در مواجهه با افراد بدپوشش

📌 برنامه دهم: نظارت و ارزیابی رعایت عفاف و حجاب

اقدامات:

- ۱) برقراری نظام هوشمند و منطقی رصد و نظارت بر رعایت عفاف و حجاب در دستگاه ذیربط
- ۲) ایجاد ضمانت‌های اجرایی مناسب و بازدارنده متناسب با ماهیت سازمان
- ۳) برگزاری مستمر نشست‌های ارزیابی عملکرد رده‌های تابعه و ارزشیابی انجام وظایف مربوطه در حوزه عفاف و حجاب
- ۴) سرکشی برنامه‌ای و موردی از واحدها و رده‌های تابعه با تاکید بر اجرای برنامه‌ها و رعایت ضوابط و مقررات در حوزه عفاف و حجاب

۵) اختصاص صندوق انتقادات و پیشنهادات در هر دستگاه به منظور بهره‌گیری از نظرات کارکنان و مراجعین
**عناوین برنامه‌های درون سازمانی ده گانه ترویج و گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرایی
 ابلاغی ستاد مرکزی صیانت از حریم امنیت عمومی و حقوق شهروندی وزارت کشور**

ردیف	عنوان برنامه	حجم ابلاغی سال	میزان شرکت کنندگان	مخاطبان	امتیاز (از ۱۰۰۰)
۱	پایش و بررسی وضعیت عفاف و حجاب	حداقل (۶جلسه) نشست تخصصی (۲ جلسه) شرکت در ستاد مرکزی صیانت	٪۱۰۰	اعضای ستاد صیانت دستگاه	۱۲۰
۲	تدوین و ترویج منشور عفاف و حجاب	- تدوین منشور عفاف و حجاب - اطلاع رسانی و آگاه‌سازی	٪۱۰۰	مدیران و کارکنان	۱۲۰
۳	آموزش و اقتناع‌سازی	- برگزاری برنامه آموزشی و تربیتی حداقل (۶جلسه (۲ ساعته) - برگزاری حداقل یک گردهمایی و همایش	٪۵۰ کارکنان و مدیران ٪۲۵ خانواده‌ها	کارکنان، مدیران و خانواده‌های آنان	۱۳۰
۴	خدمات فرهنگی، هنری و تبلیغی عفاف و حجاب	- اجرای ۴ برنامه فرهنگی هنری - عرضه بسته‌های فرهنگی	٪۵۰	کارکنان و خانواده‌های آنان و مراجعین	۱۳۰
۵	خدمات مشاوره‌ای	نیم ساعت در ماه	به ازای ٪۵ کارکنان	کارکنان و خانواده‌های آنان	۸۰
۶	فضا سازی و تبلیغات محیطی	- یک اثر (هر ۲۰۰ متر) - تغییر نوبه ای تابلوها و ... ۴ مرحله در سال	---	کارکنان و مراجعین	۷۰
۷	حمایت از آثار و تولیدات فرهنگی و هنری عفاف و حجاب	۲ اثر در طی سال	بنا به ضرورت	کارکنان و خانواده‌های آنان	۷۰
۸	تشویق و ترغیب	حداقل یک مرحله	٪۱	کارکنان، خانواده‌ها و مراجعین	۷۰
۹	ارشاد و راهنمایی متخلفین و متمرّدین	بنا به مورد	---	کارکنان و مراجعین بدپوشش	۸۰
۱۰	نظارت و ارزیابی بر رعایت عفاف و حجاب	- سرکشی از واحد‌ها و رده‌های تحت امر حداقل یک مرحله - ارزیابی عملکرد حداقل یک مرحله	٪۱۰۰	اعضای ستاد صیانت دستگاه	۱۳۰